

НАРОДЕНЪ БУДИТЕЛЪ

СЕДМИЧЕНЪ ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА ХРИСТИЯНСКА ПРОСВѢТА И ИНФОРМАЦИЯ.

Всѣчки ржкописи и суми да се изпращатъ до редактора свещ. Д. ПОПВАСИЛЕВЪ-ШУМЕНЪ.

АБОНАМЕНТЪ:
за година 50 лв.
предплатени на
два пжти.
БРОЯ 1 левъ.
ЗА ОБЯВЛЕНИЯ
се плаща по 1 левъ
на дума.

НЪМА ДУША?

Може да е вѣрно едно по-добро твърдение, приятелю, по отношение животнитѣ, и, ако ти се харесва, свободенъ си да мислишъ сжщото и за човѣка.

Азъ, обаче, имамъ една по-голяма амбиция: азъ не приемамъ да се числя въ реда на животнитѣ. Азъ имамъ душа, а тя е безсмъртна. Като менъ е мислилъ и мисли цѣлия свѣтъ.

Вѣрно е, че въ свѣта има такива хора, които отричатъ съществуването на душата. Но това отричане никогашъ не е било искрено, защото никогашъ не е изхождало отъ дълбочината на душата имъ. Никогашъ единъ свещеникъ не е вешавалъ единъ младежъ да се поправи и стане пакъ добъръ християнинъ. Дълго време младежа стоялъ съ наведена глава и слушалъ. Заведнажъ подигналъ очи и задавенъ отъ глъзки казалъ: Отче, бихъ желалъ да бжда по-добре куче, отъ колкото човѣкъ. Защото така поне, не ще чувствамъ призеинието на съвестта си. Животното нѣма тия чувства, които човѣкъ има, и то си остава тамъ, гдето сж били неговитѣ прадѣди. Днесъ пчели сж си правятъ кошери и пчелитѣ гнѣзда, както преди хиляди години. Човѣкъ, обаче, постоянно прогресираніе вършимъ работи, за които наши прадѣди и прадѣди и предства нѣмали: нашитѣ деца ще идятъ и вършатъ работи, за които намъ и презъ умъ не ми минава.

Животното е пасивчо. То не може да упражни никакво влияние нито надъ човѣка, нито надъ по-низшитѣ животни. Човѣкъ, обаче, е активенъ и господаръ надъ тѣхъ, защото той окротява животнитѣ, опиява ги и ги използва за свои нужди и удоволствия.

Животното нѣма идеи. То ина само образи и сензации. То не знае нито отъ гдето иде, нито кжде отива, нито що е. Човѣкъ, казва Паскалъ, не е свенъ една трѣстика; но едната трѣстика, която може да изсжждава, да мисли. Той ознава себе си, природата, оято го окръжава, съ всички ейни явления и закони; най-после, познава и Бога като неговъ творецъ и последна ель.

У животното нѣма нравственостъ, защото то нѣма съвестъ, само инстинктъ. Човѣкъ е, обаче, нравствено сжщество, ази има възможността да понава или да чувства кое е добро и кое зло, какво значи право и задължение, човѣка и съзнанието на отговорностъ, което липсва свършенъ у животнитѣ.

Животното не е свободно. То движи като пендулата на единъ часовникъ. То върши ина, що върши, защото не би могло да постжпи друго яче. Така не може да не плете своята паяжина; ластовичката не може да не дойде презъ

пролѣтътъ въ нашитѣ страни, и, веднажъ дошла, не може да стои, безъ веднага да се залови да си прави гнѣздо. Човѣкъ, обаче, е свободенъ и господаръ на дѣлата си. Той може да избере вода или огънь, животъ или смъртъ; може да изпълни или наруши закона; той може да каже: „желая или не желаю“. Между човѣка и най-висшето животно има една непроходима пропастъ, а именно: да може да различава всичко въ природата — да го използва или да се бори противъ него — това душата му го дава. Когато се вгледаме въ себе си или се проследя отъ близо, азъ ще намѣря и намирамъ нѣщо съвършено различно отъ тѣлото.

Тѣлото ми има една повърхностъ, която се вижда, тежестъ, която се констатира, размѣри, които се мѣрятъ. Азъ обаче чувствамъ, че има още нѣщо въ менъ, нѣщо, което не може да се пипа, нито тегли, нито мѣри.

Тѣлото ми, за да живѣе, има нужда отъ храна, вода и почивка. Въ менъ, обаче, има нѣщо, което сж идеи се храни, сж мисли и разсжждения, които не сж материални. Тѣлото ми живѣе и се движи въ едно определено врѣме. Въ менъ, обаче, има нѣщо, което сжсва веригитѣ на времето, което отлитва назадъ къмъ миналото и напредъ къмъ бждащето, което се издига до идеята за вѣчността.

Тѣлото ми заема едно ограничено мѣсто въ пространството: то е робъ на земята; зрението на очитѣ му се простира само до известно разстояние. Въ менъ обаче има нѣщо, което за мигъ може да отлѣтне на всѣкъжде; което може да пропжтува пространството до най-далечната звезда; което пренебрегвайки земята и вързкитѣ й съ нея, може да се издигне до идеята за безконечността. Често пжти тѣлото ми възстава и не иска да слуша. „Въ менъ обитаватъ двама човѣка — казва великия поетъ Racine. Да, въ менъ има нѣкой, който подчинява и покорява тѣлото, тогава, когато то негодува и не слуша!“

Тѣлото ми е малко, нежно, страховливо, болно, прегърбено и най-после постигнато отъ старческа немощъ.

Въ менъ, обаче, има нѣщо, което побеждава всички слабости и намира опора въ най-големитѣ немощи.

Thiers, великия френски държавникъ, е ималъ едно твърде нemoщно тѣло. Философа Pascal, който почти цѣлъ животъ боледувалъ, предъ прага на смъртта си е написалъ най-велики мисли. Известния general Jureppe, на предвечирието на едно сражение, така е гълчалъ собственото си тѣло: „Трепери ти, скелетъ нищоженъ. Но, ако би знаялъ гдето те занеса утре, би трепералъ още по-вече!“ Когато Bailly, великия астрономъ, бившъ председател на френската конституанта отъ 1789 г. стоялъ на ешафота, очаквайки

смъртта си, единъ революционеръ го запиталъ на подигравка:

„Bailly, защо треперишъ? „Студено ми е, отговорилъ той. Не виждашъ ли, че вали и вѣтъра вѣе?“

Наблюдавайки единъ часовникъ, виждаме кутията и машинарията му съ разнитѣ му части; движението е въ кутията, въпреки, че е нѣщо отдѣлно отъ кутията. Така сжщо и въ менъ се съединява тѣлото, което е покривката, сж душата, която е движението и есенцията на живота.

Въ една лампа, въпреки че сж съединени, друго нѣщо е кристалния глобусъ, и друго нѣщо е свѣтлината, която прониква и освѣтлява кристала.

Все така и въ менъ има нѣщо твърде тѣсно свързано съ тѣлото, което и безъ да е едно съ тѣлото, пронизва, промѣня и преобразява тѣлото.

Въ менъ има нѣщо различно отъ тѣлото, което излиза, надвишава и господствува надъ тѣлото. Това е моята душа.

Свещ. П. Икономовъ, Варна

Проф. Д. Дюлгеревъ

Значение на догмата.

I.

Догматическото богословие е наука за християнскитѣ догмати. Подъ догматъ обикновено разбиратъ недостжпна за разума истина, вѣчна и неизмѣнима по форма и съдържание.

Това определение вече създава у мнозина предубеждение или поне съмнение въ възможността за догматическото богословие да бжде наука.

Наука и догматъ, казватъ често, сж две несъвмѣстими нѣща.

Науката търси истината. Тя не се прекланя предъ готови и вѣчни формули. Тя е немислима безъ прогресъ; прогресъ непрекъснатъ, като потокъ, който разрушава всички прегради по пътя къмъ истината. Научниятъ прогресъ изисква непрекъснато надрастване на настоящето. Той изисква всѣки денъ да се изживяватъ вечерашнитѣ догмати, за да бждатъ замѣнени съ нови поясни, по-задоволяващи. Прогресътъ предполага постепенно превъзможване на непълнотата, несвършенството, ограничеността и, като следствие отъ това, все по-възрастваща чаровна ясностъ, определеностъ и пълнота.

Догматътъ пкъ съдържа въ неизмѣнна логическа формулировка пълнотата на истината. Той приспива живия стремежъ къмъ истината; догматътъ е непроницаемото покривало на Майя, което неумолимо забулва лжчезарната истина. Той спъва научния прогресъ, скрива мисълта. Догматътъ изключва разума. Разумътъ не допуска тайни и изключва всѣки догматъ. Следователно, и наука за догматитѣ нѣма и не може да има.

Действително, продължаватъ противникитѣ на догматитѣ,

богословитѣ-догматисти съ похвална ревностъ си поставятъ научни задачи, строятъ различни хипотези, опровергаватъ ги или благополучно минаватъ между създаденитѣ отъ тѣхното въображение Сцила и Харидба, но всичко това е по-скоро фокусничество, а не научна работа. Тази привидна научна дейностъ не е повече отъ благополучно извършени логически salto mortale. Защото, независимо отъ пжтищата и срѣдствата, съ които ще си послужатъ богословитѣ-догматисти, той непремѣнно и задължително ще се върне къмъ догматитѣ. Тѣ сж тихо и безбурно пристанище. Въ него той успокоява своята изкуствено смутена мисль и отпразднува успѣхитѣ си въ областта на „науката“. Както магнитната стрелка винаги, следъ всички възможни колебания, се обръща къмъ полярната звезда, тѣ и богословитѣ-догматисти, следъ много, понѣкога продължителни и мжчителни лутания изъ изкуствено създадени научни лабиринти, се връща къмъ догматитѣ.

Тѣзи възражения противъ догматитѣ и догматическото богословие, като наука, почитатъ на недоразумение. Догматитѣ не сж неизмѣними теоретически формули, изразяващи постиженията на човѣшкия разумъ. Тѣ — по съдържание — сж слово на Божествения разумъ, и — по форма — сж гласъ на Църквата Христова. Догматитѣ съдържатъ тайнитѣ на спасението. Тѣ сж дадени отъ Бога на Църквата Христова. Догматитѣ сж на Църквата и сж възможни въ Църквата. Догматитѣ сж части на истината. Истината е жива реалностъ; истината е животъ. А всѣки животъ е недостжпенъ за разума (Бергсонъ, Флоренски, В. Щернъ Гите, А. С. Хомяковъ, Д. А. Хомяковъ, И. В. Кирѣвскій и др.) той се усвоява само непосредствено, чрезъ живъ опитъ. Ето защо въ усвояване на догматитѣ има два момента: 1) усвояване съдържанието на догмата чрезъ непосредственъ религиозенъ опитъ и 2) логическа формулировка съ помощта на разума на индивидуалния религиозенъ опитъ. Това още не е догматъ. Догматътъ по форма е изразъ на църковното съзнание за истината. Църквата, като богочовѣшки организъмъ, е стълбъ и утвърждение на истината. Тя е пълнота и за това и логическата жормулировка, която тя дава на истината съ съдействието на Духъ Св., е точна и пълна. Живиятъ религиозенъ опитъ, вѣрата, надеждата и любовта даватъ възможностъ на християнина да се приобщи постепенно къмъ Истината, да усвои постепенно съдържанието на догмата. Чрезъ религи-

озенъ подвигъ християнинътъ има възможностъ да расте въ Истината. Но този подвигъ е възможенъ само въ Църквата. Църквата пѣе: „Подавай намъ истѣе Тебѣ причаститися въ не вечернемъ дни Царствія Твоего“. „Чертогъ Твой вижду, Спасе Мой, украшеній и одеждѣ не имамъ да вниду въ оны; просвѣти одѣяніе души моея, Свѣтодавче, и спаси мя“. „Отягченіа очима моима отъ беззаконій моихъ не могу въззрѣти и видѣти высоту небесную“. Следователно, чистотата и пълнотата на непосредственъ живъ религиозенъ опитъ определя пълнотата и точността на индивидуалната словесна формулировка на съзнатата чрезъ този опитъ истина. Но религиозенъ успѣхъ, казахме вече, е възможенъ само въ Църквата Христова. Тя дава необходимитѣ благодатни срѣдства, за да може всѣки нейнъ членъ да расте въ Истината. Следователно, колкото по-тѣсно е общението съ Църквата, толкова по-лесно и по-пълно може да се усвои църковното съзнание. Индивидуалното и църковното съзнание могатъ и трѣбва въ края на крайщата да се слѣятъ. Ето защо и Богословитѣ-догматисти свърща къмъ догматитѣ. Това е необходимо. Това е естествено. Това е научно, а не противонаучно. Както не можешъ да разберешъ бълг. обичаи, ако не си българинъ, тѣ не можешъ да познаешъ Христа и Неговото учение, ако не си членъ на Църквата Му. Църквата е въплотение на любовта. Любовета е творчески подвигъ; тя привежда само въ Църквата. Защото Църквата е любовъ, тя е всеединство.

Всѣко художествено произведение: статуя, картина, стихотворение, разказъ, романъ и др. изразяватъ нѣкоя мисль, нѣкоя идея. Тази идея е озарила съзнанието на художника; тя го е подтикнувала къмъ творчески подвигъ. Той е въплотилъ тази идея. Но тя не е той. Тя е и въ него и вънъ отъ него. Тя е за него трансцендентна, но той за нея не е трансцендентенъ. Тя обгаря душата му, тя буди творческитѣ сили и способности и, въ резултатъ отъ това, тя е въплотена чрезъ звукове, бои, камъкъ, мраморъ, металъ и др. Но тя е въ цѣлата статуя, въ цѣлата картина, въ цѣлия стихъ. Тя не е нито въ отдѣлнитѣ букви, нито въ отдѣлнитѣ звукове, нито въ частицитѣ отъ мраморъ, металъ или камъкъ. Тя е въ тѣхната съвкупностъ и вънъ отъ нея престава да сжествува.

Тѣ и догматитѣ. Тѣ сж Божествени истини, мисли, идеи. Тѣ сж въ Църквата, като живъ Богочовѣшки организъмъ, но не и вънъ отъ нея. Отдѣлнитѣ членъ на Църквата само съ нейна помощъ и само като нейнъ членъ може да постигне тѣхната сжщностъ.

Скръбни и съмнителни хули.

Завчера ме вика единъ до бъръ приятелъ по телефона и ме пита: „чете ли сп. Хр. Светникъ по грозния конфликтъ между Д. Дюлгеровъ и попъ Енчо?“ Съобщихъ му че не получавамъ въпросното списание. Той ме упрекна, че не го получавамъ, защото трѣбвало да знамъ *що става*. Помолихъ го да ми прати броя отъ списанието, и като прочетохъ *свободната му трибуна*, дойдохъ до заключение, че по-добре ми е да не знамъ *що става отъ моя видъ*. Прочетохъ двѣтѣ писма: на г. Д. Дюлгеровъ въ отговоръ на първо писмо отъ свещ. Енчо, и онова километрическо писмо въ отговоръ на Дюлгеровото. Колко върни сж думитѣ на проф. Дюлгеровъ за попъ Енчо, че той „постоянно хули, клевети и сѣе анархия“, не знамъ. Дюлгерова познавамъ за единъ способенъ, трудолюбивъ, тактиченъ и ревностенъ синъ на народната църква. Не виждамъ какъ той би си допусналъ да издади предъ свѣта грозенъ портретъ, който не прилича на единъ свещеникъ, и то безъ основание. Дюлгеровъ стои на принципа на истината *до колкото и както* той я разбира; но да говори пустословно и безъ огледъ на съвестъ, разумъ и народна полза — това не е въ неговото естество.

Свещ. Енчо не ми е познатъ, ала отъ писмото му ясно личи, че това е много напрегната натура и не води смѣтка за думитѣ си. Даже да допуснемъ недопустимото, че Дюлгеровъ заслужава порнографическитѣ епитети, които Негово благоговѣйство му приписва, единъ свещеникъ и единъ свещенически органъ не трѣбваше да си позволятъ такъвъ скандалиозенъ и съблазнителенъ езикъ, и такава гавра съ единъ братъ по вѣра и убеждения. Отъ писмото личи, че буйна натура прикача епитети безогледно за влиянието имъ въ обществото и църковния миръ. Целта е явна: да се урони престижа, да се измърси името, да се обругае и опетни лицето, отъ което писачътъ не е доволенъ; а дали това е право, криво, полезно, пакостно, културно, варварско и пр., за това смѣтка не се държи; а колкото за въпроса дали е християнско, дума не може да става.

Ето и нѣкои отъ епитетитѣ, които свещеникъ Енчо П. Юрдановъ прикача на г. Д. Дюлгеровъ, професоръ по Догматическо Богословие въ Духовната Академия: „Вие лъжете — г. проф. Д. Д. нагло лъже — салъ лъжете като влашки циганинъ — Вие шарлатанствувате — Вие шмекерувате — Вие сте много по-долненъ отъ всѣки отговоръ — Ако не знаехме, че сте професоръ, бихме взели Вашия отговоръ за продуктъ на пияна файтонджийска глава — болна глава — Вие подълствувате — една глава замаяна отъ неочакваното щастие да се нарича професорска, глупава, злобна, просташка — Г-нъ професоре, Вие лъжете, скромна тактическа професорска лъжа — Вашитѣ пжтища сж пълни съ подлостъ, лъжа, угодничество, интриги, отрови и т. н.“ Има още думици въ сърцето и статията на отецъ Енчо, за които Сатана тържествува, понеже много му допадатъ.

Нѣмамъ за целъ да защитавамъ г. Дюлгерова. Дѣдо Енчо го е силно защитилъ противъ своето желание. Той пише невѣрятни и отвратителни работи противъ професора, и това предизвиква тѣжно чувство и протестъ противъ пи-

сача, а съчувствие къмъ вулгарно нападения. Тоя езикъ въ сп. Хр. Ств. е крайно престашки и вулгаренъ, да бжде допуснатъ въ списание, което държи за своето достоинство. Г-нъ Дюлгеровъ е днесъ най-силниятъ и най-популярниятъ апологетъ на Православната църква въ страната. Ако нашия инославенъ органъ го защитѣше, възможно е той да ни отговори: не ща и нѣмамъ нужда отъ вашата защита. Даже възможно е той да се обиди съ нѣкое „предизвикано обяснение“ защо *Зорница* да пише за него и неговия споръ съ свещ. Енчо.

Перото на свещ. Енчо ни навѣва тѣжни мисли. Тая статия трѣбваше да бжде цензурирана преди да се отпечати. Учителитѣ иматъ право да поискатъ отъ Министерството на Просвѣтата да бжде конфискуванъ тоя брой на Хр. Светникъ, заради негативното влияние, съблазнѣта и охлаждението, които статията ще предизвика въ младежкитѣ умове къмъ църква, свещеничество и дори религия. Съвсемъ невѣроятно е Дюлгеровъ да е заслужилъ всичко, което така неблагоприятно се трупа върху него. Ако е вѣрно, че г. Д. е толкова подълъ, защо отецъ Енчо не се отнесе съ фактитѣ до надлежнитѣ власти при Духов. академия, да защити преподаването на Догматическо Богословие и очисти катедрата отъ недостоеенъ сановникъ? Но това не може да е вѣрно. Веригата отъ най-обидни термини и осждителни прилагателни е нарисувана отъ възбуденъ умъ, който въ яди си забравя всѣко благоприличие и си служи съ необузданъ езикъ, който е „неудържимо зло и е пълненъ съ смъртоносна отрова“. (Яковъ) Съжалението е още по-големо предъ видъ факта, че тоя порой отъ блудкави и непристойни думи и фрази излиза отъ уста, които трѣбба да преизобилватъ съ плодовѣтъ на Св. Духъ и Христовата благодать. Какво впечатление ще добие моралиста, който не отдава важностъ на религията, и види какъ представители на религията и възпитатели въ Християнския животъ, си служатъ съ терминология, която би предизвикала бой съ ножове и сопи между улични носачи отъ черната раса? Азъ се надѣвамъ, че г. Дюлгеровъ нѣма да се настрои и той да отговори подобно. Но на свещ. Енчо бихъ казалъ една две думи като братски съветъ. Вие, отче, нѣмате миръ въ душата си. Това ясно личи отъ писмото Ви. Трудили сте се да боядисате лицето на съперника си съ най-черни черти. Предъ ония, които не познаватъ г. Д. Вие вѣроятно сте сполучили до нѣкъде. Обаче, въ очитѣ до безпристрастнитѣ, благоразсждливитѣ и искрени ученици на Спасителя, Вашитѣ пресилени думи по ефектъ оставатъ за ваша смѣтка; и въ случая услугата къмъ църквата е мечешка. Не ми е думата да защитя г. Дюлгерова, той е известенъ, но не за такъвъ, какъвто Вие го описвате. Думата ми е *кому се служи съ такъвъ езикъ?* Кого ще ползвате? Църквата ли, или младежта, или свещеничеството, или морала? Полза не може да има, а пакостта е грамадна.

Вѣроятно Вие ще отговорите съ думи като: „това не е ваша работа: не се мешайте вие въ православни семейни работи; кой ти иска съвета?“ и пр. Но това нито е православна работа, нито е православно. Никакво православие нито инославие не би приело горечитиранитѣ думи за сходни съ

духа на християнството. Такъвъ езикъ е непристоенъ, рушителенъ за морала, вредителенъ за училищната младежъ и възпитанието, и настрѣчва неоглашенитѣ въ религиозния моралъ ясно да се извиняватъ въ вулгарността си, че тѣ следвали примѣрана духовенъ наставникъ. Това е вреда за България, и всѣкой българинъ е въ правото си и е длъженъ да се интересува отъ доброто заради благосъстоянието на народа, и да се бори противъ злото заради избавата на народа.

Но нали имаме правило „за вѣра и животъ“, Светописанията за наша директива; *що* намираме тамъ за случая предъ насъ? Ето що:

— Господниятъ рабъ не бива да влиза въ крамоли, но да бжде къмъ всички кроткъ, поучливъ и търпеливъ; съ кротостъ да наставлява противниците, та дано Богъ имъ даде покаяние, да познаятъ истината“. 2 Тим. 2:24,25.

— Братя, бждете къмъ всички търпеливи. 1. Сол. 5:14.

— Братството обичайте. 1 Пет. 2:17.

— Бждете единъ къмъ други нежни съ братска любовъ. Рим. 12:10.

Негово благоговѣйство пише за г. Дюлгерова: „не че Ви мразя или обичамъ (такива отношения съ такъвъ като Васъ не желая да имамъ)“ и пр. Не е вѣрно, че свещеника не мрази професора въ случая, защото писаното е съдържанието на сърдцето.

Отъ името на хуманността, правдата и Христа, азъ Ви моля да се опомните. За всичко невѣрно, гнило, злобно, сатанинско ще оттоваряме и предъ Бога и предъ народа и предъ съвестта си. Елате да последвате примѣра и учението на Спасителя, който ни учи да любимъ враговетѣ си, да благославяме тия, които ни кълнатъ, и правимъ добро на ония, които ни правятъ пакостъ. Елате да възродимъ обществото съ добродетели и любовъ, и да посѣемъ народната градина съ Христови семена. Елате да послушаеме приснопамятния народенъ поетъ, Иванъ Вазовъ, който казва:

Сѣйте сѣячи; доброто засѣвайте

Въ младата нива у насъ;

Истини здрави въ душитѣ

втълпявайте,

Важенъ е днешния часъ.

Сѣйте ламтежъ къмъ правда

божествена;

Сѣйте любовъ — не вражда,

Милостъ въ сърдцата и обичъ

мжествена

Къмъто дълга и труда.

Сѣйте, сѣячи; доброто засѣ-

вайте

Въ младата нива у насъ.

Д. Н. Фурнаджиевъ.

Б. Р. Настоящата статия заимствувахме отъ протестантския вестникъ *Зорница*, защото има известно отношение къмъ нашия вестникъ. То е следното. Презъ лѣтото г. проф. Дюлгеровъ написа въ „Църковенъ вестникъ“ ласкавъ отзивъ за в. Народенъ Будителъ съ доброто желание данасъ рдчи нашия трудъ. Свещ. Енчо П. Иордановъ отъ Варна, бившъ шуменски свещеникъ, който на нѣколко пжти бѣше засѣгалъ съ перото си г. Дюлгерова, намѣри случай, подбутнатъ, види се, отъ лоши чувства, да се нахвърли съ статия *Недоумѣние* въ Хр. светникъ върху почитения Професоръ за неговата похвала. Свещ. Енчо вмѣсто да ни помогне въ трудната работа, която ни поглъща толкова енергия и срѣдства, рече да се погаври отъ много умъ съ насъ и г. професора. На това последниятъ отговори

съ писмо до свещ. Енча, а последниятъ го отруга съ невѣроятно много хули и ругатни. Това негово „истерично“, както се изрази г. Професора, писмо направи най-тежко впечатление въ православнитѣ срѣди. А, ето сега, ние си позволимъ съ препечатването на статията отъ в. *Зорница*, да покажемъ, че и хора външни, безпристрастни, чужди намъ, които, обаче, следятъ всѣки редъ въ нашитѣ вестници и списания, се възмушаватъ отъ постъпката на п. Енча и хората, които уреждатъ този вестникъ. Ние не разбираме съ какви очи редактора на Хр. Светникъ, пише въ сжщия брой на вестника статия за *Моралната поквара*, когато въ нѣколко други колони съ такова безгрижие, умраза и сръжностъ свещ. Енчо, съ широка ржка сѣе съблазнѣ, та възмушава и чужденеца. Ние и други свещеници много пжти сме въставали срещу пакостното дѣло на Хр. Светникъ. Защото кого остави необруганъ този „свободенъ органъ на свещеническата мисль въ България?“ Но вмѣсто да ни чуятъ, насъ все по-вече и по-вече ругаеха, докато стигнаха крайния предѣлъ на неприличие. Дано, наистина, това да е края!

Хроника.

Н. Високопреосвещенство Св. Варненския и Преславския Митрополитъ г. г. Симеонъ отъ десетина дни пребивава въ Преславския Мѣнастиръ и ще престои тамъ, на почивка, още известно време. На 27. IX, Кръстовъ-денъ е билъ и служилъ въ с. Драговево, Преславско.

На 20 IX Н. В. Преосвещенство, пешкомъ, едва пристъпващъ, посетилъ разкопкитѣ въ стария Преславъ *Вътрешния градъ* — гробовѣтъ, дворцовия резервоаръ, останкитѣ отъ Симеоновитѣ палати, църквата, зидана по заповѣдъ на тоя царъ въ 906 год., музеитѣ, обрзувани отъ материалитѣ, изкопани изъ тия постройкитѣ и пр.

Въ недѣля на 25. IX се освети новото училище въ с. Кабиюкъ-сюютлю, Шуменско. Тукъ присѣжествува окружниятъ управителъ г. Рашковъ и народнитѣ представители г. г. Милановъ, Б. Евтимовъ, А. Ченгелиевъ и Ст. Савовъ заедно съ Окр. Училищенъ инспекторъ г. Скопачковъ и представителъ на Постоянната комисия г. Желѣзаровъ. Присѣжествието на тия политически лица на тържеството въ малката нова, много приветлива, училищна сграда, даде поводъ на свещ. Д. Попвасилевъ, който представляваше Архиеп. намѣстникъ, да каже речъ за слабата страна на нашата училищна програма — празнотата отъ религиозно обучение и възпитание. Той, като поздрави учителитѣ че ще могатъ да работятъ въ свѣтла, чиста, хигиенична, сграда, помоли ги, въпреки недостига въ училищната програма, да не оставятъ децата отъ да имъ внушаватъ обичъ и вѣра въ Създателя-Бога. Нуждна е коренна реформа въ просвѣтната политика на нашата държава. Училището отъ *Възраждането*, дето църковника бѣше главенъ ръководителъ, откърми интелигенция, която създаде България, а прекалено свободно ново училище, чуждо на Христовия духъ, което до сега само учеше, а не възпитаваше, създаде интелигенция, която въ лицето на твърде много

свои представители опитъ да зароби България. Тия думи ще да сж непозволителни на присѣжествитѣ политически и духовни лица. Управителъ (той настоя за селанитѣ да побѣдятъ постройката на новата църква и г. г. Б. Евтимовъ и новъ потвърдиха правотата на свещениковитѣ думи и лирахъ къмъ учителитѣ да ложатъ много трудъ за образованието, толкова за възпитанието на своитѣ деца. Радостта по случая никъ на селото у учителите селяни бѣше голѣма. Извънъ тази радостъ даде Гдѣте г. Дяковъ въ хубавитѣ благодарствени думи къмъ ститѣ.

Свещеницитѣ отъ г. Д. Попвасилевъ и Я. Милановъ, които имаха помежду нѣкои недоразумѣния, не личенъ характеръ, взаимно гладиха тия неразбирателности.

Жителката на с. Каларъ, х. Кера Стоянова е дарила на църквата въ село сума отъ хиляди лева, съ която сумъ извършенъ вътрешенъ монтажъ на църквата. Настоящото изказва голѣма благодарностъ на добрата християнка и е обещало да я погуби въ църковния дворъ.

Курсисткитѣ и курсиститѣ отъ тукашния учителски институтъ на 19 IX сж изсѣбрали, на което реши-

1) Предъ видъ на това ние-бедни деца на бедни дители, дошли тукъ изъ селъ и паланки съ едничката си душа, съ едничката си че ние ще можемъ съ скромнитѣ материални средства да влеземъ въ свѣтътъ родни краища като учители, за да хвърлимъ съ жаръ искритѣ на просвѣтла култура; ние, които изнаваме подъ непоносимия нрияленъ животъ, особено презъ последната година образованието си, не сме състояние да понесемъ годишния стажъ. Въ пръвнъ случай би значило да отчаемъ и да влеземъ въ изморени жреци въ храми просѣтата, за което се искшироки полети и свръхчовѣки усилия.

2) Окончателниятъ изпитъ който ние държимъ въ на курса, е единъ видъ жавенъ изпитъ, полаганъ насъ следъ полу-годишно питиране и едно-годишна практика.

Последнитѣ сж за насъ що като стажъ.

3) Предъ видъ още и на ва, че законътъ ни зава въ Института като такъ постъпили при старитѣ вия, и че той би добилъ ратна сила, ако засѣгнѣ насъ, милимъ Господинъ нистра на Просвѣтата, като родавенъ офакторъ, за да лекчи нашето състояние, направи следното законооужение:

Стажътъ и държавниятъ питъ, ако тѣ сж необходими да се приложатъ само спрѣтѣзи, които тепърва ще тжпватъ въ Института.

Отъ курсисткитѣ и курсиститѣ при Шуменски учителски институтъ.

ЧЕТЕТЕ
Народенъ будителъ